

HISTORIE

KAPLIČKY SV. P. MARIE U CESTY DO NEDĚLIŠŤ.

Již jedenkrát jsem se pokusil sepsat historii o původu kapličky sv. p. Marie, která stojí při silnici do Nedělišť v zatáčce po levé straně. Bohužel se mě ani jeden výtisk nepodařilo pro sebe zachovat.

Proto se opět pokusím popsat celou událost kolem kapličky znovu, pokud mě ještě paměť slouží. Rodina Černých ze Světí hospodařila na zemědělské usedlosti č.p. 24. Byl to poměrně starý roď, jehož počátek se dle dosažitelných dokumentů datuje kolem roku 1680. K chalupě původně patřilo 6 ha polí, všechny v sousedství světského velkostatku. Vlastnili rovněž pozemek u cesty do Nedělišť. A jak už to dříve bývalo, vydala se celá rodina pracovat na toto pole. Tenkrát museli na pole sebou brát i malé děti, protože je neměl doma kdo hlídat. A tak i Černých měli sebou malé děti ve věku od čtyř až sedmi let. Pravděpodobně tři. Zatím co dospělí pracovali na poli, děti si hrály v malé úvozové cestě, která vedla napříč od hlavní nedělišťské na druhou polní do velkostatku. Nemuseli o ně mít žádnou obavu, protože po cestě přešlo jen pár koňských potahů. A nastal večer. Práce na poli končila a mělo se jet domů. Ale k velkému zděšení došlo, když rodiče zjistili, že jedno dítě chybí. A hledali v blízkém okolí kde se dalo, děcko nikde a tma nakrku. Odjeli domů a vzbouřili sousedy. Většina z nich se s lucernami vydala znovu na pole. Prohledali celé okolí, ale ani do pozdní noci dítě neobjevili. Druhý den od rána pátrání pokračovalo. Zúčastnila se již celá vesnice. Svízel byla v tom, že naproti přes cestu měl velkostatek obrovský lán dozrávajícího vysokého máku, kde se velmi těžko hledalo. Ale ani druhý den nebyl úspěšný, dítě se nenašlo. Je známo, že naši předkové byli hluboce nábožensky založeni. I v tomto případě se všichni úpěnlivě modlili, zejména ženy. Hlavně hledali prosbami pomoc u svaté panny Marie. A další, již třetí den, se v hledání pokračovalo. Na pomoc si vzali i psy. Hlavně se věnovali tomu velkému lánu máku a konečně, prý pomocí psa se podařilo chlapce objevit a nalézt. Našli ho až dole u svodnice na druhém konci pole, kde už prý pláčem na sebe upozorňoval. Samozřejmě radost všech byla preveliká, zejména šťastných rodičů.

Mo a původ jeho dlouhodobého zmizení byl jednoznačný. Chlapec se zatoulal do dozrívajícího máku, najedl se makovic, začalo účinkovat opium a hoch po delším putování tvrdě usnul. Ještě štěstí, že bylo léto a přibližně teplé počasí. Nevíme a nepodařilo se nám už zjistit, o kterého syna Černých se tehdy jednalo. Pravděpodobně to mohl být Jan nar. 1861 - děd Jendy Černého z Rozběřic, anebo Josef nar. 1863 a to byl můj dědeček tady ze Světí.

A nyní ke vzniku stávající kapličky. Původně prý stál na tomto místě dřevěný kříž s ukřižovaným Ježíšem - Boží muka - jak se tehdy říkalo. Tam nestála žádná dřevěná kaplička jak uvádí ve své verzi o vzniku kapličky můj bratranec a kronikář Jenda Černý z Rozběřic. To zas vím z vyprávění mé matky Marie Koutníkové - Černé, která to slyšela z ústního podání nejstarších, tehdy ještě žijících světských sousedů.

Rodiče zachráněného a šťastně nalezeného chlapce věřili, že to bylo zásluhou vyslyšených modliteb ke sv. p. Marii. Proto se rozhodli jako poděkování na památku této události zříditi pískovcovou kapličku. Ve výklenku kapličky byla umístěna velmi pěkná, rovněž pískovcová soška panny Marie s děťátkem. Prostor kolem kapličky byl oplocen hezkým, ručně kovaným plůtkem. Dlouho jsme nedovedli pochopit, proč jsou jako ozdoba na čelném místě kapličky vytesány tři nádherné, veliké makovice, což je u těchto památek naprosto neobvyklé^a je ojedinělou vzácnou raritou. Teprve později jsme si uvědomili co tento symbol znamená. T ř i makovice - t ř i d n y h l e d á n í hocha v lénu máku.

A čas pokračoval. Za Rakouska, v první světové válce, v první republice i za druhé světové války bylo o kapličku dobře pečováno a byla udržována ve vzorném pořádku.

Ale bohužel přišla éra komunistické moci a budování jejich socialismu v padesátých letech minulého století. Náš pozemek i s kapličkou byl scelen ve velký hon od Zavadilky až po křižovatku do Neděliště. Úvozok byl zrušen a mnoho nechybělo, aby odstranili i kapličku. Zachránila ji jedině skutečnost, že byla uvedena na speciálních vojenských mapách jako význačný orientační bod.

Jenže v té době se o kapličku již nikdo nestaral. Musím přiznat že ani já ne. To byla tehdy pomalu trestuhodná činnost a já při svém "kulšackém" původu jsem byl obzvláště hlídán. Musel jsem být v zájmu své rodiny zvláště opatrný. A jako všude jinde přineslo neuvážené zrušení mezí, svodnic a úvozů neblahé následky. Prudké lijáky a tání sněhu odnášelo z polí úrodnou ornici a kaplička byla brzy i s plotem zanesena téměř metrovým nánosem zeminy. A na tom se v létě dařilo bujným plevelům, jako je bodláčí, kopřivy, lebeda, lopuch i černý bez. Ke všemu ještě statkoví traktóristé zničili zadní část toho pěkného železného plátku. Na pískovci se uchytil lišejník amech. - Zkrátka hanebný přelud a neutěšený stav.

Ve výklenku kapličky byla umístěna velmi pěkná pískovcová soška p. Marie s děťátkem. Přovršení zkázy neznámí vandaloové někdy v roce 1988 urazili u této sošky hlavičku a něco později odnesli celou sošku, kterou jsme potom našli rozbitou v příkopu na cestě do Nedělič.

Ale v roce 1989 skončila éra komunistické hrůzovlády a totality a pozemky byly navraceny původním majitelům. Naším mladým, dceři a zeťovi se moc nezamlouvala práce ve fabrice /oba v ČKD/ a tak se rozhodli, že začnou soukromě hospodařit. Samozřejmě se navrácení týkalo i pole u kapličky a další výměnou a scelením získali celý celý malý klín, jak se tam odedávna říkalo.

Já jsem jim tehdy ještě trochu pomáhal a hrozně jsem se styděl za zuboženou kapličku. Často jsem tam pracoval a sušil seno. A tak jsem se rozhodl, že kapličku uvedu do pořádku na počest výročí jejího vzniku, již stotřicátého. Konečně v roce 2001 jsem se pustil do práce. Pomalu a po chvílích to trvalo téměř celý rok. Odstřnil jsem plevel, blátivý nános hlíny, opravil oplocení a všechny pískovcové plochy dlátem osekal a očistil ocelovými kartáči. Trpělivá práce se mě vcelku podařila, tak kaplička vypadá jako nová.

Problém jsem měl s novou soškou panny Marie, která ve výklenku jak jsem se již zmínil zásluhou novodobých vandalů chyběla. Pokusil jsem se nějakou sehnat a zakoupit. Ale nikde jsem neuspěl, buď pro nevhodnost, nebo vysoké finanční náklady, které by moje kapsa neunesla

Tak jsem zkusil požádat hradecké biskupství, zda by se v jejich depozitáři vhodná soška nenašla. A tam jsem uspěl zásluhou pana ing Jena Doskočila-- správce biskupského majetku. Byla mě darována velice pěkná sádrová soška patřičné velikosti. Jenže všechno dopadlo jinak, bohužel špatně. Když jsem chtěl sošku odvézt do kapličky, tak se mě při balení skácela na beton a úplně se rozbila. Tak mě nezbylo nic jiného, než zakoupit obraz p. Marie - reprodukcí a do výklenku ji prozatím umístit. Obrázek p. Marie je velice pěkný a kaplička teď výhlíží důstojně.

Na závěr této historie chci jen uvést, že jsem velice rád a spokojen, že se mě podařilo obnovit a zachovat tuto památku svým potomkům i ostatním občanům.

Měl bych jediné přání:

PEČUJTE O NÍ A OPATRUJTE JI I NADÁ LE !!!

Jan KOUTNÍK

Světí č.p. 24

PROMÍŇTE MI PROSÍM CELOU ŘADU NEPŘESNOSTÍ A PŘEKLEPŮ,
ALE MOJE PRSTY V TOMHLE VĚKU JIŽ NEJSOU TAK HBITÉ
A TĚŽKO SE DNYBAJÍ.